

Zeggenschap criminelen binnen ondernemingen

Willy Debets

ISBN 9789464659511

© 2023 Oktober - Willy Debets (WD Training en Advies)

Auteur : Willy Debets

Cover : Willy Debets

Druk : Brave New Books

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoudsopgave

1. Zeggenschap criminelen binnen ondernemingen	5
1.1 Inleiding.....	5
1.2 Ondernemingsvormen in Nederland.....	6
1.3 Rol Kamers van Koophandel	7
1.4 UBO-register.....	8
2. Misbruikmogelijkheden.....	9
2.1 Algemeen.....	9
2.2 Buitenlandse vennootschap als maat/vennoot	9
2.3 Buitenlandse vennootschap als financier	9
2.4 Katvanger als oprichter en bestuurder.....	10
2.5 Katvanger als aandeelhouder	10
2.6 Stichting als bestuurder	10
2.7 Buitenlandse vennootschap als oprichter	11
2.8 Kopen van “lege” vennootschappen	11
2.9 Onroerend goed onderbrengen in stichtingen	11
2.10 Financiering door buitenlandse vennootschap.....	12
2.11 Financiering door buitenlandse bank.....	12
2.12 Zaken doen met buitenlandse vennootschap	13
2.13 Gebruik van een Trust	13
2.14 Gebruik van een Trustkantoor	13
3. Preventieve overheidsmogelijkheden	23
3.1 Algemeen.....	23
3.2 Verklaring van geen bezwaar	23
3.3 Verklaring omtrent gedrag rechtspersonen	24
3.4 Permanent toezicht rechtspersonen	25
3.5 Aanvragen BIBOB-advies.....	27
3.6 Toepassen (controle)bevoegdheid OM	29
4. Repressieve overheidsmogelijkheden	32
4.1 Algemeen.....	32
4.2 Verbodenverklaring en ontbinding	32
4.3 Plaatsing op EU-terreurlijst	34
4.4 Overtreden verboden/handelen in strijd met statuten....	36
4.5 Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen	37
4.6 Bestuurs- en beroepsverbod	38
4.7 Ontbinding rechtspersonen.....	40
4.8 Aanvragen faillissement.....	40
4.9 Heropening vereffening.....	41
4.10 Toerekenen voordeel bij (rechts)personen	43

5.	Rol financiële dienstverleners in Nederland	48
5.1	Algemeen	48
5.2	Rol van de notaris	50
5.3	Rol van de accountant	52
5.4.	Rol van de belastingadviseur	54
5.5	Rol van de advocaat	56
5.6	Verplichtingen trustkantoren	58
5.7	Rol FIU Nederland	61
6.	Samenvatting en aanbevelingen	63
6.1	Samenvatting	63
6.2	Aanbevelingen	63
	Over de auteur	66

1. Zeggenschap criminelen binnen ondernemingen

1.1 Inleiding

Eén van de indicatoren voor verweving van onder- en bovenwereld is de zeggenschap van criminelen binnen ondernemingen. Bij zeggenschap is sprake van macht die kan worden aangewend om invloed uit te oefenen op het reilen en zeilen van een onderneming. Dat kan niet alleen door mensen om te kopen of afpersing maar ook als oprichter en/of bestuurder, aandeelhouder, financier of “stille” venoot dan wel als beleidsbepaler op de achtergrond genaamd de “ultimate beneficial owner (UBO). Zo’n zeggenschap geeft de crimineel mogelijkheden om deze ondernemingen onder andere te gebruiken als “vehicle” voor het plegen van vermogensdelicten en het witwassen van gelden, verkregen uit criminele activiteiten. Door het (deels) inbrengen van “zwart” geld kunnen criminelen producten tegen een veel lagere prijs dan de bonafide concurrent in de markt zetten. Het moge duidelijk zijn dat deze (malafide) ondernemingen ten opzichte van de legaal werkende ondernemingen daardoor concurrentievervalsend werken. Hierdoor wordt niet alleen de integriteit van- maar ook het vertrouwen in- het financiële stelsel in Nederland zéér ernstig aangetast.

In de afgelopen jaren is al veel en degelijk onderzoek verricht naar de zeggenschap van criminelen binnen ondernemingen, laatstelijk in 2017.¹ Ik verwijs de lezer dan ook nadrukkelijk naar deze documenten. Voor deze publicatie, die gezien kan worden als een aanvulling op enkele onderwerpen in deze documenten, heb ik eerst een aantal cijfers geactualiseerd. Vervolgens heb ik gekozen voor het uitdiepen van enkele onderwerpen waarbij ik geprobeerd heb deze nader te belichten vanuit de optiek van een fraude-rechercheur. Gezien de vele rechts- en ondernemingsvormen benoem ik in paragraaf 1.2 daarom eerst de in Nederland voorkomende rechts- en ondernemingsvormen. In hoofdstuk 2 geef ik een opsomming van misbruikmogelijkheden. In hoofdstuk 3 bespreek ik de in Nederland beschikbare preventieve overheidsmogelijkheden en in hoofdstuk 4 benoem ik de repressieve overheidsmogelijkheden. In hoofdstuk 5 ga ik in op de rol en de wettelijke verplichtingen van de diverse financiële dienstverleners in Nederland en in hoofdstuk 6 geef ik een korte samenvatting gevolgd door enkele aanbevelingen.

---

¹ Nationaal Dreigingsbeeld 2017, Politie, Landelijke Eenheid Mei 2017.

1.2 Ondernemingsvormen in Nederland

Ondernemen is een bezigheid die je in verschillende juridische (rechts)vormen kunt verrichten. De onderneming wordt dan ingebracht in een rechtsvorm, al of niet met rechtspersoonlijkheid. Men kan op de volgende wijze deelnemen:

- als individu, bijvoorbeeld als ZZP-er of door middel van een eenmanszaak;
- als groep individuen, bijvoorbeeld middels een rederij, maatschap, vennootschap onder firma en commanditaire vennootschap;
- met behulp van een rechtspersoon; in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt onderscheid gemaakt tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen. Met publiekrechtelijke rechtspersonen bedoelt men de overheid, een provincie, de gemeente en de daaruit voortgekomen diensten, openbare lichamen voor beroep en bedrijf en een aantal zelfstandige bestuursorganen (ZBO's). Tot de privaatrechtelijke rechtspersonen worden gerekend de stichting, de vereniging, de coöperaties, de (onderlinge) waarborgmaatschappijen, naamloze en besloten vennootschappen en het kerkgenootschap;
- middels Europese rechtsvormen zoals de Europese naamloze vennootschap, de Europese Vereniging, de Europese Coöperatieve Vennootschap en het Europese Economisch Samenwerkingsverband;
- middels andere EG-vennootschappen zoals bijvoorbeeld de Engelse Limited, de Duitse GmbH, de Luxemburgse SA en de Liechtensteinse Stiftung;
- middels andere buitenlandse rechtspersonen zoals bijvoorbeeld de Amerikaanse Corporation, de Panamese SA, de Antilliaanse NV, de Arubaanse Vrijgestelde Vennootschap en soortgelijke rechtspersonen uit de rest van de wereld.

Het van toepassing zijnde toetsingskader is hier, naast het Burgerlijk Wetboek Boek 2, de Handelsregisterwet 2007, het Handelsregisterbesluit 2008, de Wet op de economische delicten (Wed), de Wet op de formeel buitenlandse vennootschappen (Wfbv)², de Wet conflictenrecht corporaties (Wcc)³ en het Haags Trustverdrag.⁴

---

² Inwerking getreden op 1 januari 1998, laatstelijk gewijzigd bij Stb. 2007, 153.

³ Inwerking getreden op 1 januari 1998, laatstelijk gewijzigd bij Stb. 2006, 600 en in 2012 verplaatst naar Titel 8 Boek 10 BW (Corporaties).

⁴ Verdrag inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts van 1 februari 1996.

1.3 Rol Kamers van Koophandel

De Kamers van Koophandel in Nederland en met name het door hen aangehouden handelsregister spelen een belangrijke rol in de bestrijding van economische criminaliteit. Enerzijds werpen zij een drempel op bij de inschrijving van nieuwe ondernemingen of rechtspersonen; anderzijds zijn zij een van de grootste (openbare) informatiebronnen. De Kamers voeren een wettelijke taak uit die vastgelegd is in diverse wetten. Artikel 5 Handelsregisterwet zegt dat een ieder die in Nederland een onderneming drijft verplicht is deze in te schrijven in het Handelsregister. In artikel 5 Handelsregisterbesluit vinden we de weigeringsgronden voor inschrijving, bijvoorbeeld wanneer de opgave innerlijk onjuist is of wanneer de Kamer gerede twijfel heeft over de juistheid van de opgave. Hoewel bestrijding van fraude in het algemeen geen taak van de Kamer van Koophandel is heeft de Kamer van Koophandel wel de taak om te voorkomen dat iemand onjuiste gegevens bij het Handelsregister inschrijft. Net als nu al het geval is moet men bij registraties een legitimatie- of identiteitsbewijs aan de balie tonen. Door de invoering van het stelsel van basisregistraties wordt het moeilijker voor criminelen om fraude te plegen door aan de ene instantie andere gegevens te verstrekken dan aan de andere. Het Handelsregister is namelijk aangesloten op de Basisregistratie Personen (BRP). Daarnaast is er aansluiting op de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Dit zorgt voor een verbetering van de adresgegevens in het Handelsregister. Andere basisregistraties sluiten op hun beurt op het Handelsregister aan voor zover ze gegevens over ondernemingen of rechtspersonen benutten, zoals Kadaster en Voertuigregistratie (RDW). Door de koppeling aan andere basisregistraties, het mechanisme van terugmeldingen en het feit dat de KvK veel meer mogelijkheden krijgt zelf gegevens te wijzigen) kan de kwaliteit van de gegevens toenemen ten opzichte van nu. De mogelijkheden om het Handelsregister effectief in te zetten bij fraudebestrijding nemen daardoor ook toe. De Kamers van Koophandel hebben de bevoegdheid om ambtshalve rechtspersonen te ontbinden. Artikel 2:19a BW noemt de voorwaarden voor ontbinding van rechtspersonen. Van deze mogelijkheid kunnen opsporingsinstanties ook gebruik maken want zij kunnen de Kamers attenderen op rechtspersonen die in hun onderzoeken voorkomen en die voldoen aan de in artikel 19a gestelde voorwaarden tot ontbinding. Uit publicaties van de vereniging van Kamers van Koophandel (VVK) in Nederland blijkt dat jaarlijks ruim 2000 maal rechtspersonen ambtshalve worden ontbonden.